

Εγκλίσεις ρημάτων

Οι διάφορες μορφές που παίρνει το ρήμα για να φανερώσει την ψυχική διάθεση του ομιλητή λέγονται **εγκλίσεις**. Οι κύριες εγκλίσεις είναι:

- ✓ **Οριστική** \implies φανερώνει πως αυτό που δείχνει το ρήμα είναι **κάτι βέβαιο, πραγματικό** (π.χ. Η Μαρία λούζεται.)
- ✓ **Υποτακτική** \implies φανερώνει πως αυτό που δείχνει το ρήμα είναι **κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε να γίνει** (π.χ. Η Μαρία θέλει να λουστεί.)
- ✓ **Προστακτική** \implies φανερώνει πως αυτό που δείχνει το ρήμα είναι **προσταγή, επιθυμία, ευχή** και έχει μόνο **β' ενικό** και **β' πληθυντικό** (π.χ. Λούσου, Μαρία.)

Παρατηρήσεις:

- 1) Οριστική έχουν όλοι οι χρόνοι. Υποτακτική έχουν μόνο ο Ενεστώτας, ο Αόριστος και ο Παρακείμενος. Προστακτική έχουν μόνο ο Ενεστώτας και ο Αόριστος.
- 2) Όταν ένα ρήμα είναι στην Υποτακτική, συνοδεύεται από τα μόρια «ας, να» ή τους συνδέσμους «για να, όταν πριν, αν, άμα» ή το απαγορευτικό «μη».
- 3) Η αύξηση που παίρνουν τα δισύλλαβα ρήματα της Α' συζυγίας στον αόριστο ενεργητικής φωνής (δηλ. γράφω - έγραφα) χάνεται στην Προστακτική (γράψε - γράψτε).
- 4) Το ίδιο ισχύει και για τα σύνθετα ρήματα που έχουν ως α' συνθετικό μία πρόθεση (π.χ. ανά, μετά, παρά, από, επί, υπέρ, διά) και β' συνθετικό ένα δισύλλαβο ρήμα α' συζυγίας (π.χ. μεταβάλλω, επιβλέπω, μετατρέπω). Τα ρήματα αυτά παίρνουν στην Οριστική ενεργητικού Αορίστου αύξηση ανάμεσα στην πρόθεση και το ρήμα (εσωτερική αύξηση) (δηλ. καταγράφω - κατέγραφα), η οποία, όμως χάνεται στην Προστακτική (κατάγραψε - κατάγραψτε).

- 5) Στο β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής Ενεστώτα και Αορίστου των σύνθετων ρημάτων ο τόνος ανεβαίνει στην προπαραλήγουσα (π.χ. υπόγραφε - υπόγραψε).
- 6) Προσοχή στην ορθογραφία (π.χ. στολίστε, δανείστε, νικήστε, στολιστείτε).

Ασκήσεις:

1. Συμπληρώνω τη συνταγή βάζοντας τα ρήματα των παρενθέσεων στο σωστό τύπο της Προστακτικής:

Σαλάτα ζυμαρικών

_____ (μαγειρεύω) τα ζυμαρικά σε μια μεγάλη κατσαρόλα με βραστό αλατισμένο νερό. _____ (σούρωσα) τα και _____ (τοποθέτησα) τα ξανά στην κατσαρόλα. _____ (προσθέτω) λάδι. _____ (ανακατεύω). _____ (πρόσθεσα) τα ντοματίνια, τη μοτσαρέλα, τις ελιές, το κουκουνάρι και μισό φλιτζάνι βασιλικό. _____ (ανακατεύω). _____ (μοιράζω) τα ζυμαρικά στα πιάτα. _____ (πρόσθεσα) στο καθένα το βασιλικό που περίσσεψε. _____ (έριξα) πιπέρι και _____ (σερβίρω).

2. Ξαναγράψω τις προτάσεις βάζοντας τα ρήματα στην Υποτακτική ή την Προστακτική του αντίστοιχου χρόνου:

Να καταβάλλεις το ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ στην εφορία.

.....

Να υπογράψετε σε όλες τις σελίδες του συμβολαίου.

.....

Λύστε τις ασκήσεις και διορθώστε τες.

.....

Πότιζε και σκάλιζε τα λουλούδια.

.....

Να δανείζεις με χαμηλό τόκο και να ζητάς εγγυήσεις.

.....